

Motion till riksdagen 2009/10:Ub6

av Björn von Sydow (s)
med anledning av redog. 2009/10:RRS22

Riksrevisionens styrelses redogörelse om studenters anställningsbarhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen tar till sig såväl Riksrevisionens rekommendationer om hur studenternas anställningsbarhet kan främjas som oppositionens förslag till hur kvaliteten i den högre utbildningen kan förbättras.

Motivering

Stockholm och Sverige står mitt uppe i en omfattande omvandling. Den nya och ständigt förändrade arbetsmarknaden som vi nu ser, innebär ett knivskarp konkurrenstryck i många branscher. Förändringstakten ökar och universitetens roll att förse arbetsmarknaden med välutbildad och rätt utbildad arbetskraft blir allt viktigare. Stockholm ska vara en region där varje människa ges utrymme och möjlighet att utvecklas och förverkliga sina drömmar. Där företag och investerare ser de bästa av möjligheter till tillväxt och framgång. En region där drömmar kan bli verklighet. En region där framtiden ständigt finns närvarande med investeringar i forskning, miljö och entreprenörskap.

Riksrevisionen har granskat regeringens och berörda myndigheters insatser för att främja studenternas anställningsbarhet. Resultatet av granskningen har redovisats i granskningsrapporten Studenternas anställningsbarhet – regeringens och högskolans insatser (RiR 2009:28). Med hänvisning till den stora samhällseliga investering som görs i högre utbildning, har Riksrevisionen ansett att granskningsresultatet bör vara av intresse för riksdagen. Jag instämmer till fullo.

Fel! Okänt namn på

Riksrevisionens granskning visar att det finns stora variationer mellan olika utbildningsprogram när det gäller i vilken utsträckning studenterna under utbildningen får möjlighet att etablera kontakt med arbetslivet. Granskningen visar också att lärosätenas uppföljning av sina insatser för att främja studenternas anställningsbarhet är utvecklad och att den arbetsmarknadsrelaterade informationen till blivande studenter är otillräcklig.

Jag instämmer i Riksrevisionens bedömning att den stora investering som samhället – och den enskilde – gör i högre utbildning bör leda till att studenternas anställningsbarhet efter genomgången utbildning bör öka väsentligt. Riksrevisionens styrelse är medveten om den frihet lärosätena har att själva bestämma om kursutbud och om kursinnehåll. Lärosätena kan således besluta om i vilken utsträckning arbetsmarknadsrelevans ska vägas in då utbildningar planeras och också i vilken utsträckning man genomför arbetslivsinformation. Granskningen visar att det föreligger stora skillnader mellan lärosätena i dessa avseenden.

Den sammanfattande redogörelse som Riksrevisionen har överlämnat till riksdagen är intressant ur flera aspekter, och jag anser att regeringen bör ta fasta på dessa rekommendationer:

- ? Regeringen bör ge Högskoleverket i uppdrag att mot bakgrund av högskolelagens bestämmelser utvärdera i vilken mån de nya kursmålen stöder insatser som främjar studenternas anställningsbarhet.
- ? Regeringen bör ge Högskoleverket i uppdrag att utvärdera hur lärosätena hanterar den del av samverkansuppgiften som rör dialogen med det omgivande samhället om utbildningarnas innehåll och dimensionering samt studenternas omvärldskontakter under utbildningen.
- ? Regeringen bör ge Högskoleverket i uppdrag att i samarbete med universitet och högskolor utveckla hur den arbetsmarknadsrelaterade informationen till blivande studenter bör utformas.
- ? Regeringen bör i högskoleförordningen förtydliga lärosätenas ansvar för vägledning när det gäller såväl studier som yrken och framtida karriär på arbetsmarknaden.

Anställningsbarhet förutsätter därutöver enligt min mening mer undervisning och bättre kvalitet i högskolan. Det gäller särskilt inom de ämnesområden som i dag har liten andel lärarledd tid. På många utbildningar behöver studenterna fler föreläsningar och seminarier, och uppsatsstudenter behöver mer tid med sina handledare.

Särskilt inom områdena samhällsvetenskap, juridik, humaniora och teologi är resursbristen framträdande. Det gäller bl.a. för Stockholms universitet och Södertörns högskola. Antalet studenter per lärare har ökat, och det är inte ovanligt med så lite lärarledd tid som fyra timmar per vecka. TCO har publicerat en undersökning som visar att tre av tio heltidsstudenter har sex timmars lärarledd undervisning i veckan eller mindre. Över hälften av dem som svarat på undersökningen säger att de får mindre än nio timmars undervisning i veckan, den miniminivå som det nuvarande resurstilldelningssystemet för högre utbildning bygger på. Den bilden stärks av en aktuell undersökning som fackförbundet Jusek nyligen gjort bland sina medlemmar, som visar att stu-

Fel! Okänt namn på

denter inom de samhällsvetenskapliga och juridiska fakulteterna i genomsnitt har så lite som sex timmar (åtta studietimmar) undervisning i veckan. En sjättedel av studenterna har undervisning fyra och en halv timme eller mindre i veckan. Flera av landets studentkårer har gjort lokala granskningar med likalydande resultat. I valrörelsen hade de borgerliga partierna en hög svansföring i frågan. Men de stora kvalitetsförstärkningarna har uteblivit, och de medel regeringen ändå tilldelat har tagits från högskolornas övriga anslag. Man har tagit med den ena handen och gett med den andra.

Det är inte acceptabelt. Självklart blir kvaliteten i utbildningarna lidande om studenterna är hänvisade till självstudier i så stor utsträckning. Att genomföra en högskoleutbildning är en stor investering för den enskilde studenten, både i tid och i pengar. De har rätt att förvänta sig en utbildning av hög kvalitet. Ett utbildningsupplägg som innebär mycket självstudier och lite lärarledd undervisning missgynnar dessutom de som kommer från studieovana miljöer.

Att stärka kvaliteten i den högre utbildningen var ett av de första områden som s, v och mp lade skarpa gemensamma förslag i efter att vi beslutat att gå till val på att bilda regering ihop. Det säger något om hur viktigt vi tycker att det här området är.

Exempel på satsningar:

- ? Kvalitetssatsning för utbildning med lite lärarledd tid. Vi vill ge 400 mkr till grundutbildning inom samhällsvetenskap, juridik, humaniora och teologi. Det motsvarar ungefär 2 500 kr per student och år, vilket motsvarar 60 föreläsningar/år eller 3 per vecka. (s, v, mp)
- ? Förbättra och kvalitetssäkra rådgivning så att studenter kan välja rätt och komma vidare. Vi föreslår riktade medel till högskolornas studie- och karriärvägledning, 100 mkr per år. (s, v, mp)
- ? Praktik i statliga myndigheter för nytexaminerade studenter. Vi föreslår 200 mkr per år, vilket motsvarar 1 800 personer. (Ej att förväxla med regeringens nyligen påkomna, slarviga och oplanerade utplacering av arbetslösa på statliga myndigheter).
- ? Socialdemokraterna föreslår mer resurser till forskningen än vad regeringen gör. Bland annat till högskolornas och universitetens fakultetsanslag.

Det här är en politik som avsevärt skulle stärka förutsättningarna att förbättra studenternas anställningsbarhet i linje med Riksrevisionens utmärkta redogörelse.

Jag har begränsade förväntningar på att regeringen kommer att ansluta sig till oppositionen och vår betydligt ambitiösare högskolepolitik. Men min förhoppning är ändå att regeringen tar fasta på Riksrevisionens rekommendationer till regeringen. Därutöver skulle jag önska att regeringen uppmanar de ledande företrädarna för Stockholmsregionens lärosäten att hörsamma Riksrevisionens rekommendationer och arbeta för en bättre koppling mellan akademi och arbetsliv. Stockholm ska kunna vara en motor för Sverige och hävda sig mot starka tillväxtregioner runt om i Europa. En konjunkturuppgång kommer förhoppningsvis snart och i en storstadsregion kan den komma snabbt. Välutbildade och direkt anställningsbara akademiker kan på ett avgörande sätt både stimulera och förstärka tillväxt och välbefinnande i Stockholmsreg-

Fel! Okänt namn på

ionen och Sverige. En klok regering bör därför ta till sig såväl Riksrevisionens rekommendationer till regeringen som oppositionens förslag till hur kvaliteten i den högre utbildningen kan förbättras.

Stockholm den 15 mars 2010

Björn von Sydow (s)